

at bevare Samfundet. Hvad er Hovedformålet andet end at bevare dette elendige kapitalistiske Samfundssystem, dette System, som navnlig i disse Aar har aabenbaret en Afrund af Elendighed og Forbrydelse? Det er ikke blot ude i den store Verden, hvor Vildskaben har raset, at det ser slemt ud, ogsaa i det lille danske Samfund, ogsaa her har Kapitalismen huseret artigt i disse Aar. Og ser vi ud over Europa, det Europa, vi nu ser for os, ser for os som et Værk af Kapitalismen, saa forekommer det mig unægtelig, at det er et uhyre trist Billede, der frembyder sig. De, der vil tænke over Menneskehedens Skæbne, og som ikke selv er Deltagere i Kapløbet efter Profit paa andres Bekostning, maa dog kunne se, hvilken Elendighed de kapitalistiske Partier, der styrer Verden, har ført over denne Verden. 4 Aars Krig, derefter 4 Aars Vaabenstilstand, der ikke gav Fred — og nu blusser, knager og brager det i alle Hjørner af Europa. Kapitalismen er fortsat paa Færde, støttende sig til Militarismen, den Militarisme, som er en af Menneskehedens Forbandelser. Ude i Verden som herhjemme, dér, hvor Kapitalismens Partier har Magten, gaar det efter de samme Grundlinier uden Hensyn til, om det er et lille eller et stort Land.

Vi har, som sagt, ogsaa herhjemme haft Lejlighed til at se og vurdere det kapitalistiske Samfunds Triumfer. Ogsaa her har Samfundets Spidser skrabet til sig efter Ævne, og nu ryster Krak efter Krak det danske Samfund, det danske Samfund, som under andre Vilkaar kunde have opnaaet en betydelig bedre Skæbne, end det har opnaaet. Jeg staar her med Grosserer-Societetets Komité's Beretning for Aaret 1922. Den har en lang trist Afdeling, som taler om Bankkrak, om forliste Aktiekapitaler, om Underskud. 12—14 Bankkrak omtales i Beretningen, med større eller mindre Tab. En Række Aktieselskaber med de fineste samfundsbevarende Folk i Spidsen har bortsvindlet, bortspillet andres Penge, Aktiekapitaler, og hvad der i øvrigt var skudt ind. Banksvindel, Bortspillet af andres Penge, forsvundne Aktiekapitaler, Millionunderskud, alt det fortæller den Bog, som Grosserer-Societetet har udgivet, om. I alt dette er det Landets Stormænd, der har deltaget. Det er ikke fattig Per Eriksen'er, det er ikke de Stympere, som er arbejdsløse og skal hutle sig gennem en Sultetilværelse, det er ikke dem, man ved Cirkulærer tager Understøttelsen fra, nej, det er Stormænd, dekorerede med de højeste Udmærkelser, fine, fornemme Folk, der har ført an i denne

Dans om Guldkalven. Enkelte Rigmænd er blevet rigere i disse Aar, nogle fornuftige har der jo været, som forstod at samle, hvad andre bortødslede. Men samtidig har denne Tilstand bidraget betydeligt til, at Tusinder af hæderlige Arbejdere nu er ude i en Sultetilværelse, hvis Ende er Arbejderhjemmenes Undergang. Det er en af det danske Samfunds egne anerkendte Institutioner, Grosserer-Societetets Komité, der tegner dette Billede af det saa lovpriste kapitalistiske Samfund, det Samfund, hvori Penge er den vigtigste Faktor, og hvori de, der er øverst paa Samfundsstigen, deltagere ivrigt i Kapløbet efter Penge, og navnlig efter andres Penge.

Disse haarde Kendsgerninger, som den kapitalistiske Udvikling byder paa, nøder til visse Foranstaltninger. De vilde Spekulationsorgier skal betales, Staten skal dække Sparerne, Staten maa skyde Penge ind, præstere Millionudbetalinger for at afværge hele Samfundskatastrofen, naar Samfundets Spidser har kørt de store Foretagender i Grøften. Jeg siger til den højtærede Regering og den højtærede Rigsdags Flertal: Glem nu ikke, hvem det var, der lavede disse Spekulationsforretninger, disse Banker, der gav Underskud, som nødvendiggjorde de store Statstilskud, glem ikke, hvem det var, der førte an i den vilde Dans om Guldkalven, og tænk navnlig paa det nu, da der skal spares. Dér, hvor man tilsyneladende er ivrigt efter at sætte ind med Sparsommelighed, er ikke netop dér, hvor man har forskyldt den Tilstand, som blandt andet Grosserer-Societetets Beretning skildrer.

De 60 000 arbejdsløse er en af Kapitalismens Resultater, og dette Resultat synes man at ville bevare. Man vægrer sig bestandig ved at foretage Skridt, som muligvis kunde føre til større eller mindre Indskränkning af disse Tal. I Stedet for at anstrenge sig for, at disse Mennesker kunde blive beskæftiget og derved blive købedygtige, synes Parolen nu at være: Standsning af endnu mere Arbejde. I de private Erhverv er Produktionen lammet ved Spekulationen i den europæiske Valutasygdom, og det Statsinitiativ, som kunde have standset denne Udvikling, er i væsentlig Grad udeblevet. I dette Finansaar vil, tror jeg, det er oplyst, Udgiften til de arbejdsløse være 17—18 Mill. Kr. Læg dertil, hvad de arbejdsløse selv har ofret og tabt, hvad de har ofret ved Pantsætning og Bortsalg af deres fattige Ejendele, ved Tab af Arbejds løn og ved de Tab i Menneskeværdi baade for voksne og Børn, som ikke lader sig opgøre i Penge, og de arbejdende